การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง
จังหวัดบุรีรัมย์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
ชื่อ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มาและความสำคัญ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีระบบ มาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ซึ่งเป็นกลไกภายใต้ ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อเป็น การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหาร จัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของ แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ และเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำมาตรการในการ ป้องกันการทุจริต (Corruption Risk Control) ไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐลดลง ประชาชน และชาวต่างชาติมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงาน ภาครัฐ และส่งผลให้ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

1. เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และเปิดโอกาสการทุจริต
2. เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ
3. เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต : **ความเสี่ยง** คือเหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดขึ้นและเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบเกิดขึ้น โดยผลกระทบทางบวก เรียกว่า “โอกาส” และผลกระทบทางลบเรียกว่า “ความเสี่ยง” **ทุจริต** คือ การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

Pain Point หรือ ความต้องการของผู้รับบริการ หรือธุรกิจตัวกลาง หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่าเป็น **ความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความต้องการของผู้ขอรับบริการในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยง หรือเป็นตัวการในการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร**

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

นิยามประเภทของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต		
ด้านที่ ๑	ด้านการอนุมัติอนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการให้พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามระเบียบ / ข้อบังคับของหน่วยงาน
ด้านที่ ๒	ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ	โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุน หรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และ โครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การพัฒนาของทฤษฎีห้าเหลี่ยมการทุจริต (Fruad Pentagon Thery)

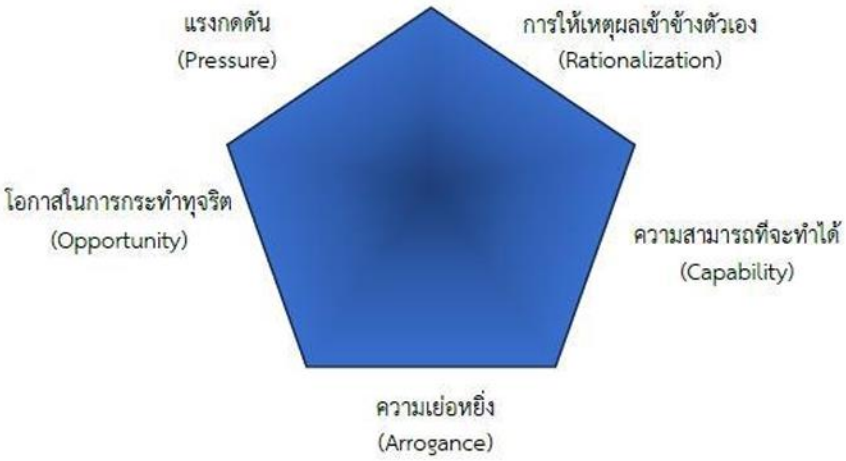

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การคัดเลือกระบวนงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต	แสดงข้อมูลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙ อย่างน้อย ๑ ด้าน จาก ๓ ด้าน ดังนี้ ๑. ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ ๒. ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ๓. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ
๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ย	กระบวนการพิจารณา วิเคราะห์ และระบุประเด็นหรือกิจกรรมในการดำเนินงา งาน ของหน่วยงานที่อาจมีโอกาสก่อให้เกิดการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ โดยพิจารณาจากขั้นตอนการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้า รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรของภาครัฐ เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการควบคุม ป้องกัน และลดความเสี่ยงที่อาจนำไป การทุจริตได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบ
๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	พิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส และด้านผลกระทบ เกณฑ์โอกาส (จำนวนครั้ง) เกณฑ์ผลกระทบ (ระดับความรุนแรงของผลกระทบ) 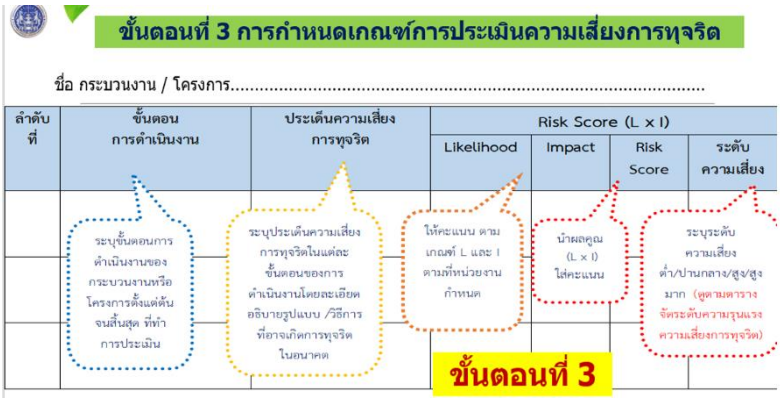

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	- เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบภายใน/ภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน /เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล

๔. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

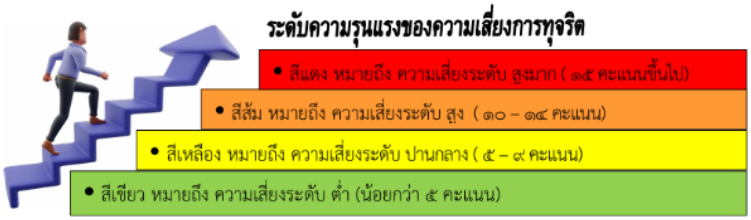

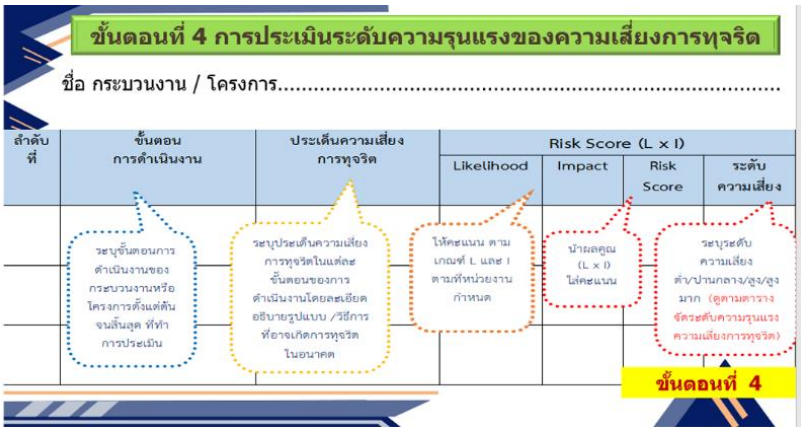

๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

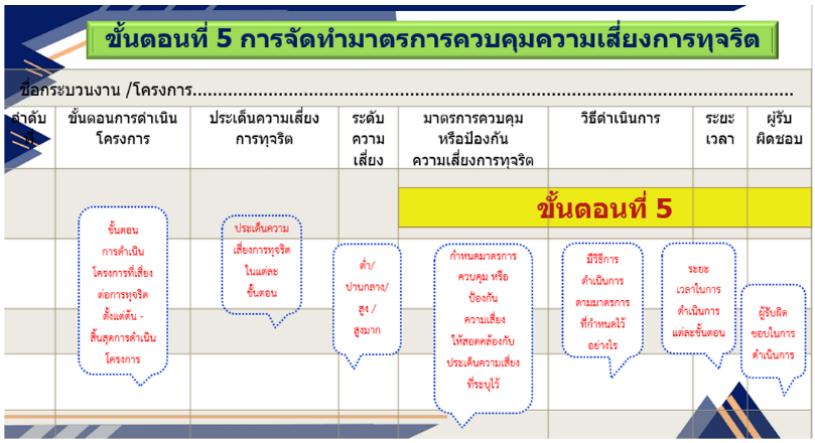

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๑ ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ชื่อ กระบวนงาน การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน อาคาร และรับรองสิ่งปลูกสร้าง

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	คะแนนความเสี่ยงการทุจริต Risk Score (L x I)			
			Likeli-hood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑	การยื่นคำขอของประชาชน	การยื่นความประสงค์ตามแบบคำขอ พร้อมเอกสารที่ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง	๓	๑	๓	ต่ำ
๒	กาตรวจสอบเอกสาร	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ ในการตรวจสอบเอกสารที่ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้ผ่านไปยังผู้พิจารณาอนุญาต	๓	๑	๓	ต่ำ
๓	การพิจารณา อนุญาต	ผู้พิจารณา อนุญาต เรียกรับผลประโยชน์ในกระบวนการพิจารณาอนุญาต	๓	๑	๓	ต่ำ
๔	การแจ้งผลการพิจารณา	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการดำเนินการแจ้งผลการพิจารณา	๓	๑	๓	ต่ำ

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนงาน/โครงการ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน อาคาร และรับรองสิ่งปลูกสร้าง							
ลำดับที่	**ขั้นตอนการดำเนินการ**	**ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต**	**ระดับความเสี่ยง**	**มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต**	**วิธีดำเนินการ**	**ระยะเวลา**	**ผู้รับผิดชอบ**
๑	การยื่นคำขอของประชาชน	การยื่นความประสงค์ตามแบบคำขอพร้อมเอกสารที่ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง	ต่ำ	กำหนดแนวทางและคู่มือการดำเนินการให้ละเอียดและชัดเจน	๑.จัดทำคู่มือสำหรับการปฏิบัติงานและคู่มือสำหรับประชาชน ๒.จัดทำคำสั่งมอบหมายงานในหน่วยงาน	ต.ค. ๖๘ – ก.ย. ๖๙	กองช่าง
๒	กาตรวจสอบเอกสาร	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ ในการตรวจสอบเอกสารที่ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้ผ่านไปยังผู้พิจารณาอนุญาต	ต่ำ	กำหนดรายละเอียดของเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้ละเอียดและชัดเจน	๑.ตรวจสอบรายละเอียดของเอกสารและแบบคำขอ ๒.หากไม่ครบถ้วนถูกต้อง ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไข	ต.ค. ๖๘ – ก.ย. ๖๙	กองช่าง
๓	การพิจารณาอนุญาต	ผู้พิจารณา อนุญาต เรียกรับผลประโยชน์ในกระบวนการพิจารณาอนุญาต	ต่ำ	ตรวจสอบเอกสารก่อนการอนุญาต ให้ตรงกับหลักเกณฑ์ต่างๆ	๑.พิจารณาอนุญาต ตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง ๒.หากไม่ถูกต้อง ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอโดยเร็ว	ต.ค. ๖๘ – ก.ย. ๖๙	กองช่าง
๔	การแจ้งผลการพิจารณา	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการดำเนินการแจ้งผลการพิจารณา	ต่ำ	แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ภายในเวลาที่กำหนด	แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอ ภายในเวลาที่กำหนด	ต.ค. ๖๘ – ก.ย. ๖๙	กองช่าง